

The Future of Education and Skills

Een project van de OECD

In Nederland loopt het project *Curriculum.nu*, waarin wordt nagedacht over welk onderwijs we willen voor de leerlingen van straks. Maar ook in internationaal verband wordt daar over nagedacht.

TEKST BEREND BROUWER

Jo Lucassen schreef eerder (2015) al in dit magazine over de Quality Physical Education (QPE) - Guidelines For Policy-Makers van de UNESCO en in het vorige magazine schreven Jo Lucassen en Eveline Dollee nog over het European Physical Education Observatory (EUPEO) project. De OECD (de Organisatie voor Europese Samenwerking en Ontwikkeling) buigt zich sinds een aantal jaren ook over het onderwijs van de toekomst in het kader van hun project *The Future We Want*. Daarin is ook aandacht voor Physical Education & Health.

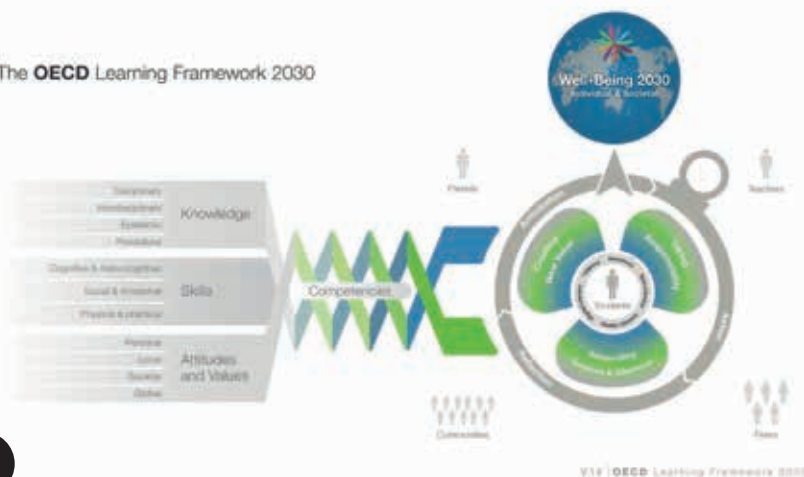
Wat is de OECD?

In de OECD zijn vooral de (invloed)rijkere landen van deze wereld verenigd. Dus heel

veel Europese landen, grote Aziatische en Zuid-Amerikaanse landen, de Verenigde Staten, Canada, Australië, Nieuw-Zeeland. Deze landen zijn continu bezig met nadenken over hun positie in een steeds veranderende wereldorde. De OECD stelt vast dat de toekomst hoogst onzeker is, dat de wereld in rap tempo aan het veranderen is en voor ongekende uitdagingen staat op sociaal, economisch en milieugebied. Om die uitdagingen het hoofd te kunnen bieden, moeten we het hebben van de volwassenen van de toekomst. Die zitten nu op school. De OECD heeft om die reden het project *The future of education and skills 2030 – The Future we Want* gestart. In dit project wordt nagedacht over welke kennis, vaardigheden, attitudes en waarden jonge mensen straks nodig hebben. Het welbevinden van elk individu én de samenleving als geheel zijn daarbij leidend. In het OECD Learning Framework 2030 (OECD 2018, zie www.oecd.org/education/2030) wordt een en ander zó weergegeven.

Het begrip 'learner agency' speelt hier een belangrijke rol, dat jonge mensen de verantwoordelijkheid voor hun eigen toekomst op zich willen nemen. Dat vraagt nogal wat, vandaar dat een royale opsomming volgt van zowel algemene als vakspecifieke doelen. Het is goed te bedenken dat dit position paper het resultaat is van het werk van mensen van over de hele wereld die redeneren vanuit zeer uiteenlopende achtergronden en contexten. Zo'n raamwerk moet voor alle landen acceptabel zijn en is om die reden op een zeer hoog abstractieniveau geformuleerd. Het raamwerk dient -in principe- als spiegel voor landen om hun eigen onderwijsbestel tegen het licht te houden. Maar het bevat

The OECD Learning Framework 2030

Definitions and scope

The ability and capacity to carry out processes. To be able to use one's knowledge to achieve a goal.

The Learning Framework for 2030 distinguishes these three different types of skills (OECD, 2018^[1])

- Cognitive and meta-cognitive skills (e.g. critical thinking, creative thinking, learning to learn and self-regulation);
- Social and emotional skills (e.g. empathy, self-efficacy and collaboration); and
- Practical and physical skills (e.g. using new information and communication technology devices)

Cognitive skills are a set of thinking strategies that enable the use of language, numbers, reasoning and acquired knowledge. They comprise verbal and nonverbal skills, higher-order thinking skills. Meta-cognitive skills, in particular, include the ability to recognise one's knowledge, skills and attitudes and values and learning to learn skills (Education2030, 2017^[2]) (OECD, 2018^[1]).

Social and emotional skills are a set of individual capacities that can be manifested in consistent patterns of thoughts, feelings and behaviours. Social and emotional skills can help balance and ground personalities and strengthen character. (Education2030, 2017^[2]) (OECD, 2018^[1]).

Physical and practical skills are a set of abilities to use physical tools, operations, functions including manual skills (such as using new information and communication technology devices, new machines, playing musical instruments, crafting arts, playing sports, bicycling), life skills (such as first-aid skills), professional skills (such as conducting operations / surgeries), or ability to mobilise capacities (such as strength, muscular flexibility, stamina) etc. (Education2030, 2018^[1]) (OECD, 2018^[1]).

ook een duidelijke boodschap, namelijk dat het onderwijs van de toekomst meer dan nu het geval is zou moeten mikken op algemene competenties. Dat stelt mensen in staat om flexibel in te spelen op uitdagingen die we nu nog niet kennen. Kennis, vaardigheden (en attitudes en waarden) zijn daarvoor voorwaardelijk en -althans zo interpreteer ik het- inwisselbaar. Vooral wat betreft de attitudes en waarden en normen betreft vind ik dat nogal twijfelachtig. Als je waardenset bijvoorbeeld gericht is op werelddominantie dan kun je een hoop kwaad aanrichten met je competenties, dus het inzetten van competenties is niet waardenneutraal. Die waarden en normen vind ik daarom minstens van even groot belang. Maar je kunt het schema ook van de andere kant af lezen: welke kennis, vaardigheden, waarden en attitudes zijn het meest van belang in de toekomst en op welke manier zouden we daar gebruik van moeten leren maken? Het uiteindelijke doel is dan welzijn voor iedereen, zowel voor het individu als voor de samenleving als geheel, en dat valt alleen maar toe te juichen.

Ruimte voor bewegen?

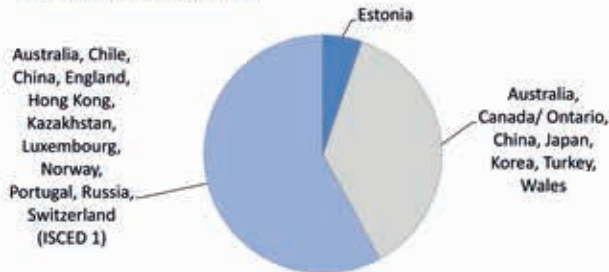
Natuurlijk worden vakken niet genoemd in zo'n globaal raamwerk. De manier waarop landen vakken afbakenen is overal anders. Maar bij de skills wordt iets gezegd over physical and practical skills. In de conceptnota Draft concept note on Knowledge, Skills, Attitudes and Values for 2030 wordt het volgende gezegd:

Kortom: de practical and physical skills om bijvoorbeeld sport te kunnen bedrijven of te fietsen worden genoteerd als zijnde van belang voor 2030. In hoeverre dit ook doelen voor het onderwijs zijn of elders geleerd kunnen worden, laat staan tot de opdracht van het bewegingsonderwijs behoren, is daarmee nog niet bepaald. Daarnaast bestaat er ook zogenaamde noodzakelijke basis voor ontwikkeling (developmental foundation). Bepaalde vaardigheden en bepaalde voorwaarden hebben jongeren nodig om überhaupt tot ontwikkeling te kunnen komen. Dat gaat om cognitieve basisvaardigheden, basale taal- en rekenvaardigheid, digitale en datageletterdheid. En om voorwaarden voor gezondheid en (fysieke en sociale) veiligheid, en een sociale, emotionele, morele en ethische basis. Dat gaat bijvoorbeeld verder dan leren hoe je je gezondheid kunt beïnvloeden. Scholen moeten ervoor zorgdragen dat die basisvoorwaarden worden vervuld en kinderen moeten feitelijk gezond zijn. Dat is erg ambitieus als opdracht voor het onderwijs alleen! Ook wordt aandacht besteed aan zogenaamde compound of complex competences, relatief nieuwe competenties voor een duurzame toekomst. Bijvoorbeeld financiële geletterdheid, mediawijsheid, ondernemerschap, et cetera. En dat alles zonder de overladenheid van het huidige curriculum te vergroten, dus ingebed in de inhoud van nu. Binnen deze categorie wordt gevraagd of je well-being kunt onderwijzen. Het wordt niet nader uitgewerkt, maar voor een meer

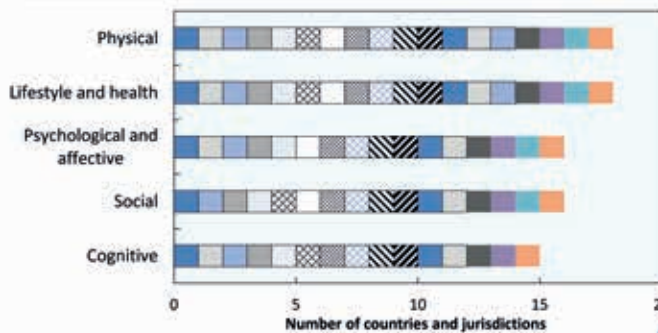
Physical education and health curricular choices

- Health education and physical education are separate subjects
- Health education and physical education are combined within a single subject
- Health-related topics are embedded in multiple school subjects (including but not limited to physical education)

5 main goals predominate in PE curricula

- Australia
- Canada/ Ontario
- Chile
- China
- England
- Estonia
- Hong Kong, China
- Japan
- Kazakhstan
- Korea
- Luxembourg
- Norway
- Portugal
- Russia
- Scotland
- Switzerland
- Turkey
- Wales

holistische ontwikkeling van kinderen en jongeren zou het goed zijn dat scholen ook aandacht hebben voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. De lezer begrijpt hoe men worstelt met allerlei concepten op meerdere niveaus en om daar een goed samenhangend geheel van te maken. En dat op dat niveau de aandacht voor goed leren bewegen beperkt is.

Curriculumanalyse Physical Education & Health Education

Niettemin: ook binnen de OECD is men tot het inzicht gekomen dat bewegen van belang is als je mikt op de ontwikkeling van de totale mens en op het welzijn van individu én samenleving. In het kader van het 2030 project is onderzoek gedaan naar curriculumbeleid, is in kaart gebracht hoe de curricula van de verschillende landen zijn ingevuld en zijn er twee extra analyses is gedaan voor de leergebieden rekenen/

wiskunde en lichamelijke opvoeding en gezondheid in het curriculum van de OECD landen. Op de 8e Informal Working Group Meeting on The Future of Education and Skills 2030 eind oktober in Parijs werd een presentatie gegeven van die 'dieptestudie'. Het onderzoek bestond uit een vragenlijst voor nationale experts, case studies, een analyse door twee experts, een literatuurreview en meta-analyse over de effecten van bewegen en sport op cognitie. Als uitgangspunt gold dat bewegingsonderwijs niet hetzelfde is als bewegingsactiviteiten onder toezicht. Dit onderscheid kennen wij hier als het verschil tussen leren bewegen en laten bewegen. En dat bewegingsonderwijs niet iets anders is dan onderwijs, maar gewoon ook onderwijs. Bewegen en sport is een betekenisvol leergebied. Het verslag van die vergelijkende curriculumanalyse is nog niet gepubliceerd, maar op deze plaats kunnen wel alvast enkele interessante bevindingen worden gedeeld.

In de eerste plaats de definitie van het leergebied: Quality PE develops the physical and health literacies underpinning a lifelong commitment to and participation in a physically active and healthy life. Het zal geen verbazing wekken dat internationaal gezien over lichamelijke opvoeding wordt gesproken in samenhang met een gezonde leefstijl. Uit het onderzoek blijkt dat lichamelijke opvoeding en gezondheidsopvoeding in curricula op verschillende manieren worden benaderd.

Nederland hoort duidelijk thuis bij de grote groep landen waar onderwerpen met betrekking tot gezondheid op zeer verschillende plaatsen in het curriculum aandacht krijgen. Deze discussie is ook in ons land uiterst actueel. Het ontwikkelteam Bewegen en Sport van Curriculum.nu heeft een grote opdracht gewijd aan de relatie actieve leefstijl en gezondheid. In dit magazine hebben in de loop der jaren talloze bijdragen gestaan over de relatie bewegingsonderwijs en gezondheid.

Ook trekken de onderzoekers een tamelijk generieke conclusie over lichamelijke opvoeding, namelijk: PE is becoming more student well-being oriented, less sport-dominated, and more gender-neutral. Deze conclusie lijkt mij aardig in lijn met ontwikkelingen in ons land. Zo schrijft

het ontwikkelteam Bewegen en Sport van *Curriculum.nu* in haar conceptvisie "Een leven lang met plezier bewegen vormt het uitgangspunt van het leergebied. Om dit te bewerkstelligen is het nodig dat alle leerlingen van primair, voortgezet en speciaal onderwijs in een pedagogisch veilige omgeving leren deelnemen aan beweegsituaties en zich daarin verder ontwikkelen".

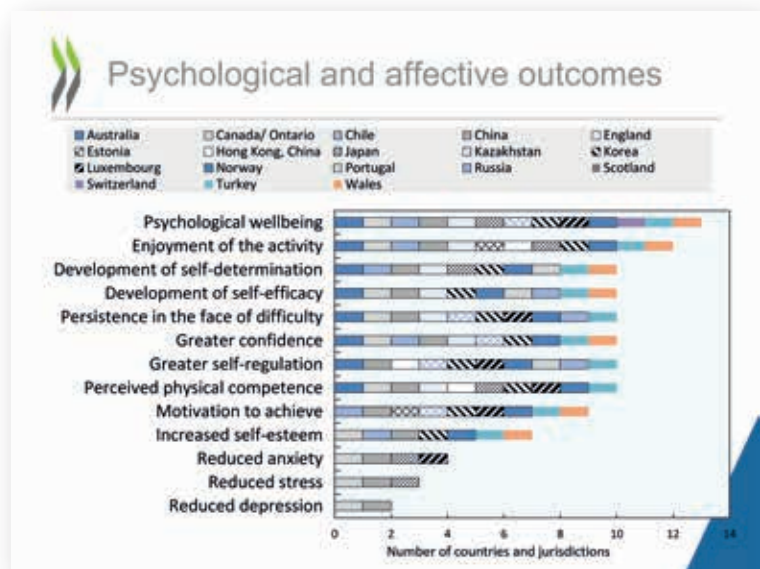
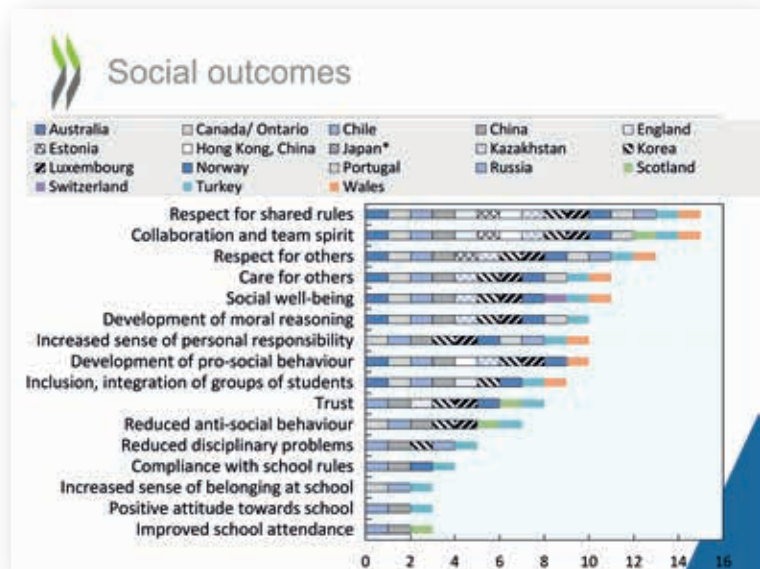
Verder valt op dat er wordt gesproken over physical and health literacies. In dit blad ging het daar nog onlangs ook over. In de presentatie werd niet ingegaan op de vraag wat die literacies precies zijn en of alle relevante aspecten ook de verantwoordelijkheid van het onderwijs zijn. In het onderzoek is wel een nadere verkenning gedaan van de doelen die in de deelnemende landen van belang worden geacht.

Bij de presentatie werd daarom geconcludeerd dat het bij lichamelijke opvoeding om veel meer dan fysieke effecten gaat. Of dat voor veel van de aanwezigen een eye-opener was valt niet te zeggen, maar verheugend is het wel. In Nederland gaan we nog een stapje verder denk ik, omdat wij liever spreken van 'beter leren bewegen' (als in de holistische zin van je handelingsrepertoire uitbreiden) dan van fysieke leerwinst (in welke betekenis ook). Voor de langere termijn (outcomes) overigens mikken eigenlijk alle curricula wel op bijdragen aan een actieve leefstijl.

Niet alle genoemde doelen worden ook beoordeeld, zo blijkt. De fysieke c.q. beweegdoelen het meest. Dat kan ook haast niet, gezien de lange lijst van mogelijke sociale en psychologische/affektieve opbrengsten van physical education and health education. De toverbal aan doelstellingen van de lichamelijke opvoeding (Crum, Twentse Studiedagen 1975) is nog steeds niet uitgewerkt.

Conclusie

De uitkomst van deze curriculaire verkenning is niet per se heel verrassend. Het is wel verheugend dat in een systematiek die erg gericht is op brede en vakoverstijgende competenties ook bij de OECD het belang van bewegen en sport wordt gezien. The Future of Education and Skills heeft ook geen onmiddellijke consequenties voor de richting die we in Nederland wenselijk vinden voor het

leergebied bewegen en sport. De OECD wil met haar project de deelnemende landen slechts een spiegel bieden om haar eigen curriculum te spiegelen. Als dat voor de gezamenlijke OECD landen -en dus ook voor Nederland- een belangrijke spiegel wordt dan kan dit project op termijn misschien wel belangrijker worden. En dat is niet per definitie gunstig omdat zo'n project per definitie ook politiek van aard is. Natuurlijk kunnen we in Nederland leren van anderen landen. Maar zonder onszelf op de borst te willen kloppen kun je net zo goed zeggen dat de wijze waarop er in sommige landen die wellicht invloedrijk zijn wordt gedacht en gesproken over bewegen en sport voor ons een stap terug in de tijd betekent. Bijvoorbeeld als vormingsdoelen weer centraal zouden komen te staan, zoals ten tijde van de Bildungstheoretische vakdidactiek, of fysieke fitheid. Dan zouden we ons moeten gaan spiegelen aan een oud model spiegel.

Contact

b.brouwer@slo.nl

Kernwoorden

internationaal, curriculum, toekomst